

EKSEMPELKATALOG

KOMMUNALE SYGEPLEJETILSTANDE – PALLIATION

Version 1.0

Marts 2026

KOMBIT

Læsevejledning

Eksempelkataloget er udarbejdet med henblik på at beskrive *eksempler* på hvordan den sygeplejefaglige dokumentation på område – eller tilstandsniveau *kan* se ud. Kataloget skal dermed *ikke* betragtes som en instruks, men kan bruges til inspiration.

Den enkelte kommune har **metodefrihed** vedrørende:

- Om områder eller tilstande skal anvendes til dokumentation af et overblik over borgerens sygdomme, funktionsnedsættelser og eventuelle diagnoser jf. Styrelsen for Patientsikkerheds krav på området eller om overblikket dokumenteres et andet sted i journalen

Eksempelkataloget indeholder derfor både eksempler med og uden beskrivelser af sygdomme, funktionsnedsættelser og diagnoser.

- Om områder eller tilstande skal anvendes til dokumentation af planlagt pleje og behandling samt den behandlingsansvarlige læge jf. Styrelsens for Patientsikkerheds krav på området eller om det dokumenteres et andet sted i journalen.

Eksempelkataloget indeholder derfor både eksempler med og uden dokumentation af planlagt behandling og den behandlingsansvarlige læge.

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*.

Kommunale sygeplejetilstande

Hvordan anvendes tilstande?

Det udredes, om en borger har aktuelle problemer eller risici inden for de 12 sygeplejefaglige problemområder.

Tilstandene understøtter beskrivelsen af borgerens behov og problemer i forbindelse med den sygeplejefaglige dokumentation, herunder opstart af indsats, samt opfølgning herpå.

Tilstande:

- Hvis borger har et aktuelt problem, uagtet om kommunen eller pårørende varetager behandlingen, **skal** de relevante Kommunale sygeplejetilstande udredes og beskrives på *tilstandsniveau* (på enkelttilstande).

Risici:

- Risici **skal** dokumenteres på *områdeniveau*.

Tilstandene bør *ikke* anvendes til bemærkninger i dagligdagen mellem medarbejdere fx "Det er aftalt med borger, at sårbehandling udskydes til i morgen". Denne type udveksling af bemærkninger, der ikke er udtryk for ændring i den aktuelle tilstand, kan med fordel noteres et andet sted i journalen.

Tilstandspræcisering

Det er **et krav**, at de relevante tilstande udredes.

Se webinar om den sygeplejefaglige dokumentation:

[Webinar om journalføring på sygepleje- og ældreområdet | Styrelsen for Patientsikkerhed \(stps.dk\)](#)

FSIII term	Kort beskrivelse	Eksempel
Funktionsniveau		
Problemer med daglige aktiviteter	Vælges ved problemer med koordinering og planlægning af daglige aktiviteter.	Behov for hjælp til koordinering og planlægning af daglige aktiviteter eller ved behov for anden støtte til planlægning og koordinering af dagligdagen.
Bevægeapparat		
Problemer med mobilitet og bevægelse	Vælges ved problemer med mobilitet, balance og motoriske funktioner.	Bevægelseshæmning, ufrivillige bevægelser, nedsat muskelstyrke, immobilitet, kontrakturer, faldtendens og balanceproblemer.
Ernæring		
Problemer med ernæring	Vælges ved problemer med at indtage en korrekt mængde væske eller optage ernæring og vitaminer/mineraler eller ved ernæringsbetingede stofskifteproblematikker.	Hypo- eller hyperglykæmi, tygge-/synkebesvær, småtspisende og nedsat hudturgor.
Problemer med vægt	Vælges ved problemer med vægt.	Højt/lavt BMI og uhensigtsmæssig vægttab eller vægtstigning.
Hud og slimhinder		
Problemer med tryksår	Vælges ved problemer med sår, der er opstået som følge af tryk og/eller shear.	Tryksår stadie 1-4, hospitalserhvervede tryksår, liggesår.
Problemer med diabetisk sår	Vælges ved problemer med diabetiske sår.	Neuropatiske fodsår, eller iskæmiske fodsår forårsaget af type 1 eller type 2 diabetes.
Problemer med andre sår	Vælges ved traumatiske sår og ved ulcus, der ikke er tryksår eller diabetiske sår.	Sår som følge af traume samt ulcus, der opstår grundet cirkulatorisk insufficiens eller cancer.
Problemer med hud og slimhinder	Vælges ved problemer med hud og slimhinder, som ikke er sår.	Kløe, kradsemærker, udslæt, skællende hud, eksem eller andre fund i hudens/slimhindernes farve og struktur.
Kommunikation		
Problemer med kommunikation	Vælges ved problemer med at kommunikere mundtligt og skriftligt samt anvende udstyr til kommunikationsformål.	Nedsat evne til at formulere behov og oplevelser, verbalt eller nonverbalt, gøre sig forståelig, kommunikere og/eller forstå andres kommunikation, anvende udstyr til kommunikationsformål fx telefon, nødkald eller anden teknologi.
Psykosociale forhold		
Problemer med misbrug	Vælges ved problemer med vedvarende og skadeligt brug af medicin, alkohol eller stoffer.	Abstinenssymptomer og psykiske eller sociale følger af et misbrug.
Problemer med socialt samvær	Vælges ved problemer med at håndtere socialt samvær eller overholde sociale normer.	Håndtere og etablere socialt samvær herunder aktiviteter i familien, foreninger og andre relationer, interagere med andre eller etablere og opretholde relationer.
Problemer med trivsel	Vælges ved problemer med psykiske eller psykiatriske symptomer og evnen til at håndtere følelser.	Vedvarende tristhed, sorg, savn, apati, rastløshed, vrede, ængstelighed, , aggressivitet, stress, tankeforstyrrelser, tvangshandlinger.
Respiration og cirkulation		
Respirationsproblemer	Vælges ved respirationsproblemer og uhensigtsmæssig vejrtrækning.	Ændringer i respirationen, nedsat eller manglende hostekraft, ekspektoratdannelse, cyanose eller nedsat saturation.
Cirkulationsproblemer	Vælges ved cirkulationsproblemer og uhensigtsmæssige kredsløbsforstyrrelser.	Bleg og kold hud, ødeme, hypertension, hypotension, hjertearytmier, bradycardi eller takycardi.
Seksualitet, køn og kropsoptattelse		
Problemer med seksualitet, køn og kropsoptattelse	Vælges ved problemer ift. seksualitet, køn og kropsoptattelse.	Nedsat, manglende eller øget seksuel lyst, erektionssvigt, impotens, samlejesmerter og ændringer i kropsoptattelse som følge af fx masektomi eller ar.
Smerter og sansindtryk		
Problemer med smerter	Vælges ved problemer med smerter.	Nervesmerter, fantomsmerter, kroniske, akutte og periodevise smerter.
Problemer med sanser	Vælges ved problemer med synssans, lugtesans, smagssans hørelse, og følesans.	Symptomer på behandlingskrævende øjensygdomme, manglende eller ændret lugte- og smagssans, ændret eller manglende hørelse og ændringer i følesans.
Søvn og hvile		
Problemer med søvn og hvile	Vælges ved hvile- og søvnproblemer.	Påvirket søvnkvalitet, indslumringsproblemer, utilstrækkelig eller uhensigtsmæssigt søvn- og hvilemønster.
Viden og udvikling		
Problemer med hukommelse	Vælges ved problemer med at kunne registrere, lagre og genkalde sig informationer.	Glemsomhed, forvirring vedrørende tid og sted, vanskelighed med at finde ting.
Kognitive problemer	Vælges ved problemer med målrettet tænkning samt forstå, ræsonnere og reflektere.	Manglende evne til beslutningstagning, fastlægge rækkefølge af handlinger, lære nye færdigheder, skabe struktur, følelsesregulering.
Problemer med sundhedskompetence	Vælges ved problemer med at finde, forstå, vurdere og bruge informationer til at tage beslutninger om sundhed og handle herefter.	Manglende samarbejde og kontakt med sundhedsvæsenet og utilstrækkelig indsigt i egne helbredsproblemer, sygdomme og behandling.
Udskillelse af affaldsstoffer		
Problemer med vandladning	Vælges ved problemer med vandladning, kontinens og nyrerne.	Symptomer på anomaliteter i blærens funktion, væsentlige ændringer i urinens konsistens, lugt og udseende og utilstrækkelig evne til udskillelse af affaldsstoffer.
Problemer med mave og tarm	Vælges ved problemer med mave og tarm.	Symptomer på anomaliteter i mave- og tarmfunktion og væsentlige ændringer i afføringens konsistens, lugt, udseende og hyppighed.

TILSTANDE

Tilstande:

- Hvis borger har et aktuelt problem, uagtet om kommunen eller pårørende varetager behandlingen, **skal** de relevante Kommunale sygeplejetilstande udredes og beskrives på *tilstandsniveau* (på enkelttilstande).

Eksempel på anvendelse af Fælles Sprog III – Palliation

Lis

75-årige Lis havde brystkræft for 10 år siden. Nu er kræften vendt tilbage og har spredt sig til lunger og rygsøjle. Lis bor alene og har ikke noget netværk i nærheden. Hjemmesygeplejen behandler et cancersår på venstre bryst.

Lis er bange for, at der ikke er nogen hos hende, når hun bliver dårligere af sin kræftsygdom. Hun har svært ved at sove om natten på grund af angst. Lis døjer også med at komme omkring i hjemmet og har smerter i ryggen samt lufthunger. Den depotmorfin, Lis får for sine smerter, giver hende indimellem kvalme og forstoppelse. Derfor spiser og drikker hun ikke så meget og har tabt sig.

Lis har svært ved at holde styr på de forskellige typer af medicin, hun får, men er kognitivt velfungerende.

EKSEMPLER TILSTANDE OG INDSATSER

Tilstand	Eksempel på udfyldt tilstand efter henvisning	Følgende indsatser iværksættes
Problemer med daglige aktiviteter	Skiftende handelsnavne gør det svært at håndtere medicinen.	Medicindispensering
Problemer med mobilitet og bevægelse	Begrænset mobilitet grundet smerter i ryggen og lufthunger. Oppegående få minutter ad gangen trods anvendelse af hjælpemidler.	
Problemer med ernæring	Småt spisende og drikker ikke sufficient grundet medicinske bivirkninger med periodevis kvalme og forstoppelse <i>Egen læge har opstartet ny behandling med kvalmestillende og laksantia, som vi afventer effekten af.</i>	Behandling og pleje af mave-tarm problem
Problemer med vægt	Undervægtig efter større vægttab. Habituel vægt 65 kg	Undersøgelser og måling af værdier Ernæringsindsats

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

EKSEMPLER TILSTANDE OG INDSATSER

Tilstand	Eksempel på udfyldt tilstand Afklaring af borgerens behov og motivation	Følgende indsatser iværksættes
Problemer med andre sår	Cancersår på ve. bryst. Ca. 5 kroners størrelse. Væskende og ildelugtende. Ingen smerter.	Sårbehandling
Problemer med socialt samvær	Intet netværk er derfor bange for at dø alene. <i>Kontaktoplysninger til besøgsven og vågetjenesten gennem Røde Kors er udleveret. Det har skabt ro og tryghed.</i>	Psykisk pleje og støtte
Problemer med trivsel	Ofte dødsangst og tankemylder, specielt når hun skal sove. <i>Har god effekt af medicinsk behandling</i>	Medicinadministration
Respirationsproblemer	Åndenød grundet metastaser i lunger, som forværres ved angst. <i>Der er opstartet røde dråber.</i>	Medicinadministration

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

EKSEMPLER TILSTANDE OG INDSATSER

Tilstand	Eksempel på udfyldt tilstand Afklaring af borgerens behov og motivation	Følgende indsatser iværksættes
Problemer med smerter	Smerter i ryggen grundet recidiv af brystkræft med spredning til rygsøjle. <i>Behandles med smertepaster og PN.</i>	Medicinadministration
Problemer med søvn og hvile	Svært ved at falde i søvn og vågner flere gange om natten pga. uro i kroppen og dødsangst. <i>Er i behandling med sovemedicin med god effekt.</i>	Medicinadministration
Problemer med mave og tarm	Periodevis forstoppelse grundet den smertestillende behandling. <i>Er lige opstartet medicinsk behandling, som vi afventer effekt af.</i>	Medicinadministration Behandling og pleje af mave-tarm problem

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.